

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ**

Матеріали
науково-педагогічного
підвищення кваліфікації

*27 листопада 2023 року —
28 січня 2024 року*

За редакцією
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2024

Члени організаційного комітету:

Марічереда Валерія Геннадіївна — д. мед. н., професор, перший проректор; **Бурячківський Едуард Станіславович** — к. мед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи; **Борщ Вікторія Ігорівна** — д. е. н., доцент, проректор з перспективного розвитку; **Кусик Наталія Львівна** — к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчально-методичного відділу; **Анненкова Ірина Петрівна** — д. пед. н., доцент, професор кафедри менеджменту охорони здоров'я, начальник навчального відділу; **Усиченко Катерина Миколаївна** — к. мед. н., доцент, доцент кафедри інфекційних хвороб, в. о. начальнича сектору забезпечення якості освіти; **Годлевський Леонід Семенович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри фізіології та біофізики; **Опря Євген Васильович** — д. мед. н., професор, завідувач кафедри психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії; **Ханжи Володимир Борисович** — д. філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов, голова комісії з питань академічної доброчесності, етики та взаємин; **Сікорська Ольга Олександрівна** — к. філол. н., доцент, завідувачка кафедри суспільних наук, голова комісії з функціонування державної мови

Рекомендовано до друку

Вченою радою Одеського національного медичного університету

МОЗ України

(Протокол № 8 від 24.04.2024 р.)

О-72 **Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти : матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року)** [Електронне видання] / за ред. проф. В. Г. Марічереда. — Одеса : ОНМедУ, 2024. — 208 с.

ISBN 978-966-443-129-0

У збірнику подано матеріали науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Освітні інновації у закладах вищої медичної освіти» (27 листопада 2023 року — 28 січня 2024 року). Мета науково-педагогічного підвищення кваліфікації — сприяння засвоєнню та удосконаленню практичних умінь і навичок з інноваційних технологій, форм, методів, засобів навчання та застосування інноваційних технологій реалізації змісту навчання.

УДК 618.5-089.888.61-085.33

Література

1. Лебідь О. В. Дослідження умов для дотримання принципів академічної доброчесності за публічного управління системою безперервної освіти. *Освітня аналітика України*. 2021. № 4 (15). С. 116–127.

2. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

3. Про освіту : Закон України від 24.12.2023 р. № 2145-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

4. Про вищу освіту : Закон України від 27.12.2023 р. № 1556-VII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА МЕДИЧНА ОСВІТА: ФУНДАМЕНТАЛЬНА ВИКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Баскіна В. В.

к. мед. н., асистент кафедри психіатрії, наркології,
медичної психології та психотерапії

Єршова О. М.

асистент кафедри психіатрії, наркології,
медичної психології та психотерапії

Одеський національний медичний університет

Оскільки викладання медичної освіти поширюється з традиційних академічних центрів у громади та сільську місцевість, постійна потреба у залученні клініцистів до викладання не зменшується, так само як і потреба у кращій підготовці їх до викладацької діяльності. Розвиток медичної освіти на основі компетентнісного підходу потребує розвитку викладачів для її успішного викладання. Сьогодні загально визнано, що підготовка до клінічних завдань не робить медичних працівників викладачами. Викладачі очікують чіткого розуміння того, що пов'язано з різними навчальними завданнями і як їх виконувати. Визначення навчальних потреб викладачів часто відбувається неформально, без інструментів для формального оцінювання потреб. Оскільки все більше уваги приділяється визначенню компетентностей

для здобувачів, можна очікувати, що компетентності, необхідні для викладачів, також викличуть інтерес.

В останнє десятиліття багато ким було описано професійну діяльність для учнів, яка визначається як одиниці професійної практики, що являють собою завдання або обов'язки, які можуть бути доручені для виконання без нагляду учневі після того, як він або вона досягне достатнього рівня конкретної компетентності. Визначено дуже специфічні види діяльності учнів, кожен з яких потребує кількох компетентностей. Педагоги задаються питанням, чи можна адаптувати концепції опису окремих видів професійної діяльності, кожна з яких включає кілька компетентностей, для викладачів. Опис дій, очікуваних від викладачів при виконанні конкретних освітніх завдань на траєкторії розвитку, що передбачає набуття досвіду і знань, може бути корисним для керівництва професійним розвитком викладачів. Ми вважаємо, що такі описи викладацької діяльності можуть стати практичною дорожньою картою для індивідуального зростання викладачів, а також для навчальних планів і стратегій розвитку медичної освіти.

Фундаментальна викладацька діяльність була організована в три сфери: викладач-клініцист; викладач поза клінікою; освітній лідер, або гарант галузі. Кожна сфера розбита на одне або два окремих завдання, а кожне завдання включає низку окремих видів фундаментальної викладацької діяльності. Кожен вид діяльності також описано за траєкторією розвитку, що демонструє потенціал для вдосконалення здібностей викладача в міру того, як він набуває все більшого досвіду.

Було навмисно описано сфери, на яких викладачі програм медичної освіти, заснованих на компетентностях, повинні зосередити особливу увагу. Наприклад, сфера «викладач-клініцист» розділена на два окремі завдання. Викладач-клініцист описує повсякденну викладацьку діяльність з рольового моделювання, підтримки стратегій клінічної аргументації, забезпечення зворотного зв'язку та використання встановлених інструментів оцінювання програми. Ментор з розвитку компетентностей зосереджується на більш довготривалій діяльності, допомагаючи здобувачам розробити навчальний план, сприяючи періодичному перегляду прогресу навчання та керуючи загальним професійним розвитком здобувача. Хоча це завдання може часто перетинатися з завданням клінічного наставника, це окрема роль, і вона має вирішальне значення для допомоги здобувачам у досягненні необхід-

них компетенцій. Розмежування цих двох завдань прояснює їх і допомагає гарантувати, що всі здобувачі дійсно забезпечені тренером з компетентності.

Сфера «викладач поза клінікою» охоплює багато навчальних контекстів: заняття в малих групах, лекції, симуляції, веб-навчання тощо, і його було складно розробити. Однак стало очевидним, що навчальні заходи можна розділити на ті, що відбуваються до занять, під час них та після них.

З розгортанням компетентнісно орієнтованої медичної освіти і виходом медичної освіти за межі медичних вищих навчальних закладів викладачі все частіше беруть на себе роль у розробці навчальних планів і адмініструванні освітніх програм, що також потребує розвитку викладачів у цій сфері. Сферу «освітній лідер» було найскладніше розділити на завдання і заходи, що потребувало численних консультацій з викладачами. Завдання освітнього лідера зосереджується на розробці та впровадженні навчальних програм, а завдання освітнього адміністратора — на розробці стандартів, оцінюванні програм, залученні зацікавлених сторін та використанні ресурсів. Викладачі можуть бути залучені лише до одного з цих завдань, а можуть бути активними в обох.

Така концепція забезпечує комплексну структуру для опитування викладачів з метою визначення їхніх потреб, а також для зіставлення існуючих пропозицій з розвитком викладачів з концепцією, щоб виявити сфери потреб і прогалини в тому, що пропонується. Таким чином, можна розробити цілісну та організовану програму розвитку викладачів.

Описані види діяльності можуть бути корисними при найму викладачів на нові посади, дають змогу їм зрозуміти, що від них вимагається, а також визначити сфери, які потребують розвитку навичок. Ця дорожня карта також може бути орієнтиром для самоаналізу вчителів, пошуку зворотного зв'язку та безперервного професійного розвитку, незалежно від рівня їхнього досвіду викладання.

Ранні використання даної концепції свідчать про те, що викладачі медичних дисциплін вважають її корисною, а не обтяжливою, і що освітні лідери визнають її потенціал для сприяння всебічному розвитку викладачів.

ЗМІСТ

ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД ДО ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ Анненкова І. П., Шпильова К. О. <i>Одеський національний медичний університет</i>	3
МЕДИЧНА ОСВІТА ТА ПИТАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ Балашова І. В., Лисий І. С. <i>Одеський національний медичний університет</i>	7
КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА МЕДИЧНА ОСВІТА: ФУНДАМЕНТАЛЬНА ВИКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ Баскіна В. В., Єршова О. М. <i>Одеський національний медичний університет</i>	9
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ Белозерцева-Баранова Ю. Є., Єгоренко О. С. <i>Одеський національний медичний університет</i>	12
ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ КЛІНІЧНОГО МИСЛЕННЯ Борисов С. О., Комлевой О. М. <i>Одеський національний медичний університет</i>	13
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ НА ОСВІТНІЙ ЧАСТИНІ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ» Буднюк О. О., Володичев Д. С. <i>Одеський національний медичний університет</i>	16
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ» НА БАЗІ СТАЖУВАННЯ Буднюк О. О., Данилова Г. О. <i>Одеський національний медичний університет</i>	19